

Akadémia výtvarných umění v Praze

Oponentský posudok na diplomovú prácu Sausan Haj Abdovej

Sausanova diplomová práca sa vyvíja okolo ulici Na Strži na Pankráci, periférnej štvrti Prahy, ktorú charakterizujú nedávne výškové administratívne budovy, nákupné centrá, diaľnice, nevyužívané priemyselné priestory a "prázdnota". Ústrednou témou, ktorú projekt skúma, je téma práce a výroby v postindustriálnom meste. Nasledujúci posudok poukazuje na hlavné silné stránky návrhu projektu, ako aj na niektoré odporúčania.

Starostlivosť o medzipriestory

Prvá silná stránka projektu spočíva v kolaboratívnom charaktere jeho vypracovania. Skupina študentov, ktorej je Susan súčasťou, sa rozhodla spolupracovať na identifikácii lokality, analýze jej kontextu a následnom rozdelení na časti. Každý študent potom vypracoval jednu časť lokality samostatne, ale v súlade s ostatnými. Ako vyjadrila Sausan, tento prístup odráža postoj študentov k úlohe architektov v súčasnej spoločnosti ako strážcov verejného záujmu a kvality verejného priestoru. Zatiaľ čo súkromní developeri si medzi sebou účinne rozdeľujú časti mesta, absencia dialógu medzi nimi vytvára "ostrovy" zástavby s verejnými priestormi nízkej kvality a bez kontinuity. Študenti túto tendenciu zvrátajú tým, že sa zamerávajú na priestor medzi existujúcimi a novými stavebnými prvkami a sa oň starajú. Kontinuita verejných priestorov a kvalita krajiny architektúry sú v popredí projektov. Miesto zásahu Sausan, ktoré je hustejšie zastavané ako ostatné študentské projekty, leží na ich križovatke. Organizuje tak komunikáciu medzi tromi námestiami, ktoré študenti vytvorili, čo zároveň aktivizuje parter. Strešné terasy ďalej diverzifikujú spôsoby prechádzania územím.

Ako pokračovať vyrábať v meste

Ústredným bodom návrhu Sausan je premena bývalého výrobného závodu Yama, hlavne priemyselnej haly z roku 1911, na polyvalentný komplex, ktorý kombinuje pracovné priestory, dielne ľahkého priemyslu, športové zariadenia a mestské poľnohospodárstvo. Rozhodnutie Sausan obnoviť bývalú funkciu areálu ako miesto výroby a urobiť to kombináciou s inými spôsobmi využitia odráža súčasné tendencie v urbanizme, ktoré podporujú hybriditu namiesto zónovania. Uvedený charakter lokality na Pankráci nie je ojedinelý a programová stratégia, ktorú si Sausan vybrala, sa inšpiruje transformáciou iných pôvodne priemyselných lokalít na perifériách európskych miest. Kľúčovou referenciou pre Sausan bol výskum Niny Rappaport, konkrétne jej publikácia "Hybridná továreň - hybridné mesto". Zaujímalo by ma viac o tom, ako presne boli tieto referencie integrované do Sausanovej práce a aké boli prípadné špecifiká českého kontextu. Ako by mohla skúsenosť z Pankráca prispieť k prebiehajúcej diskusii a výskumu o budúcnosti mestskej periferie? V tomto smere by mohla byť užitočná komplexná morfológická, ale aj sociologická analýza kontextu.

Autá a ľudia, zložitá koexistencia

Azda najpodnetnejším, ale aj nie celkom vyriešeným aspektom Sausanovej práce je zámer na vytvorenie nového vzťahu medzi autami a mestom. Zatiaľ čo zníženie dominantnej prítomnosti motorovej dopravy v centrách miest je bežným cieľom súčasného plánovania, myšlienka priblížiť vysokorýchlostnú cestu so štvrťou 'priateľskou' pre chodcov je dosť iného rozsahu. Mám pocit, že otázky hluku a znečistenia ovzdušia, výhľadov a bezpečnosti chodcov mohli byť riešené explicitnejšie. Sporné je možno aj rozhodnutie skupiny priviesť všetku cestnú infraštruktúru na úroveň mesta, čo si vyžaduje veľmi výrazné premiestnenie zeminy. Bolo by užitočné lepšie pochopiť dôvody, ktoré študentov viedli k tomuto rozhodnutiu, a či sa nedalo uvažovať o iných, menej rušivých spôsoboch, ako sa s touto umelou topografiou stotožniť.

Otázka jazyka

Prezentácii projektu by prospelo niekoľko detailných nákresov, aby sa jasnejšie vystihol formálny jazyk navrhovaných zásahov. V tomto zmysle zostáva projekt v porovnaní s niektorými diplomovými projektmi, ktoré som hodnotila na ENSA Paris Malaquais, trochu schematický. Som si však vedomá, že diplom z architektúry na AVU je obmedzený na jeden semester, čo realisticky neumožňuje rozpracovať návrhy do detailov. V rozhovore Sausan uviedla, že architektonický výraz projektu bol inšpirovaný pragmatizmom existujúcich priemyselných budov v lokalite. Tento aspekt jej práce, úzko spojený s otázkami výstavby, by si podľa mňa zaslúžil hlbšie skúmanie, keby bolo viac času.

Celkovo je práca kvalitná tak z hľadiska teoretického zdôvodnenia, ako aj priestorového a programového riešenia. Sausan ovláda grafické zručnosti a prácu prezentuje ústne s jasnosťou a premyslenosťou. Odporúčam ju na titul MgA. a návrhujem klasifikáciu: veľmi dobré (2+).

Natália Peťková
Architektka HMONP SKA
Oponentka

06.06.2023, Paríž